

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN: 2181-1342 (ONLINE)

№ 9 (3) - 2023

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ
ДОЛЗАРЬ МУАММОЛАРИ

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ
СОЦИАЛЬНО-ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES
AND SOCIAL SCIENCES

ЭЛЕКТРОН ЖУРНАЛ

ЭЛЕКТРОННЫЙ ЖУРНАЛ

ELECTRONIC JOURNAL

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ 9 (3)-2023

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

ТОШКЕНТ-2023

БОШ МУҲАРРИР:

Исанова Феруза Тулқиновна

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

07.00.00-ТАРИХ ФАНЛАРИ:

Юлдашев Анвар Эргашевич – тарих фанлари доктори, сиёсий фанлар номзоди, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Мавланов Уктам Махмасабирович – тарих фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Хазраткулов Абдор – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети.

08.00.00-ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ:

Карлибаева Рая Хожабаевна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Худойқулов Садирдин Каримович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Азизов Шерзод Ўктамович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Божхона институти;

Арабов Нурали Уралович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Холов Актам Хатамович – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Шадиева Дилдора Хамидовна – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент в.б, Тошкент молия институти;

Шакаров Қулмат Аширович – иқтисодиёт фанлари номзоди, доцент, Тошкент ахборот технологиялари университети

09.00.00-ФАЛСАФА ФАНЛАРИ:

Ҳакимов Назар Ҳакимович – фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Яхшиликков Жўрабой – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Ғайбуллаев Отабек Мухаммадиевич – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Ҳошимхонов Мўмин – фалсафа фанлари доктори, доцент, Жиззах педагогика институти;

Носирходжаева Гулнора Абдукаҳхаровна – фалсафа фанлари номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Турдиев Бехруз Собирович – фалсафа фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Бухоро давлат университети.

10.00.00-ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Ахмедов Ойбек Сапорбаевич – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Кўчимов Шухрат Норқизилович – филология фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Салахутдинова Мушарраф Исамутдиновна – филология фанлари номзоди, доцент, Самарқанд давлат университети;

Кучкаров Раҳман Урманович – филология фанлари номзоди, доцент в/б, Тошкент давлат юридик университети;

Юнусов Мансур Абдуллаевич – филология фанлари номзоди, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Саидов Улугбек Арипович – филология фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси.

12.00.00-ЮРИДИК ФАНЛАРИ:

Ахмедшаева Мавлюда Ахатовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Мухитдинова Фирюза Абдурашидовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Эсанова Замира Нормуратовна – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган юрист, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳамроқулов Баҳодир Мамашарифович – юридик фанлар доктори, профессор в.б., Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети;

Зулфиқоров Шерзод Хуррамович – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Жамоат хавфсизлиги университети;

Хайитов Хушвақт Сапарбаевич – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси

Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Асадов Шавкат Ғайбуллаевич – юридик фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Сайдуллаев Шахзод Алиханович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Юсупов Сардорбек Баходирович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Амиров Зафар Ақтамович – юридик фанлар бўйича фалсафа доктори (PhD), Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши ҳузуридаги Судьялар олий мактаби;

Жўраев Шерзод Юлдашевич – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Бабаджанов Атабек Давронбекович – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети.

13.00.00-ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ:

Хашимова Дильдархон Уринбоевна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ибрагимова Гулнора Хавазматовна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Закирова Феруза Махмудовна – педагогика фанлари доктори, Тошкент ахборот технологиялари университети ҳузуридаги педагогик кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тармоқ маркази;

Тайланова Шоҳида Зайниевна – педагогика фанлари доктори, доцент.

19.00.00-ПСИХОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Каримова Василя Маманосировна – психология фанлари доктори, профессор, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Ҳайитов Ойбек Эшбоевич – Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институти, психология фанлари доктори, профессор

Умарова Навбаҳор Шокировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети, Амалий психологияси кафедраси мудири;

Атабаева Наргис Батировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Қодиров Обид Сафарович – психология фанлари доктори (PhD), Самарканд вилоят ИИБ Тиббиёт бўлими психологик хизмат бошлиғи.

22.00.00-СОЦИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Латипова Нодира Мухтаржановна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири;

Сеитов Азамат Пўлатович – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети;

Содиқова Шоҳида Мархабоевна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон халқаро ислом академияси

23.00.00-СИЁСИЙ ФАНЛАР

Назаров Насриддин Атакулович – сиёсий фанлар доктори, фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент архитектура қурилиш институти;

Бўтаев Усмонжон Хайруллаевич – сиёсий фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири.

ОАК Рўйхати

Мазкур журнал Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 2022 йил 30 ноябрдаги 327/5-сон қарори билан тарих, иқтисодиёт, фалсафа, филология, юридик ва педагогика фанлари бўйича илмий даражалар бўйича диссертациялар асосий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхати (Рўйхатга) киритилган.

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари электрон журнали 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.
Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамият.

Таҳририят манзили:
Тошкент шаҳри, Яққасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил: scienceproblems.uz@gmail.com
Телеграм канал: https://t.me/scienceproblems_uz

МУНДАРИЖА

07.00.00 – ТАРИХ ФАНЛАРИ

- Matajonov Rahimjon Akramovich*
“VII-VIII ASRLARDA ARAB XALIFALIGI ISTILOSIGA QARSHI KURASHDA MAHALLIY HUKMDORLARNING O‘RNI VA ROLI” MAVZUSIGA OID INGLIZ TILLI TADQIQOTLAR TAHLILI 10-16
- Облобердиев Жасурбек Косим угли*
МЕРЫ НАКАЗАНИЯ, ПРИМЕНЯЕМЫЕ В БУХАРСКОМ ЭМИРАТЕ В КОНЦЕ XIX - НАЧАЛЕ XX ВВ 17-22

08.00.00 – ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ

- Турсунов Бекмухаммад Омонович*
МИЛЛИЙ ИҚТИСОДИЁТ РАҚОБАТБАРДОШЛИГИНИ БАҲОЛАШНИНГ МЕЗОН ВА КЎРСАТКИЧЛАРИ 23-34
- Курпаяниди Константин Иванович*
ИССЛЕДОВАНИЕ ТРАНСФОРМАЦИИ ЭКОНОМИКИ: ВЫЗОВЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ СИСТЕМ УПРАВЛЕНИЯ ПРЕДПРИЯТИЙ ЧЕРЕЗ ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ РЕФОРМЫ 35-44
- Ahmedov Shohjaxon*
O‘ZBEKISTONDA SHAKANA SAVDONI RIVOJLANISH TENDENSIYALARI TAHLILI 45-51
- Кулибоев Азамат Шоназарович*
БЮДЖЕТ ТАШКИЛОТЛАРИДА БУХГАЛТЕРИЯ ҲИСОБИНИНГ ХУСУСИЯТЛАРИ 52-62
- Рўзиев Абдумалик Ортиғалиевич*
МИЛЛИЙ ИҚТИСОДИЁТНИ РАҚАМЛАШТИРИШНИ БАҲОЛАШДА МИҚДОРИЙ ВА АХБОРОТ ТАҲЛИЛИ МЕТОДОЛОГИЯСИ 63-73
- Abduraxmanova Shoxida Ravshanovna*
TIBBIYOT MUASSASALARIDA RAQOBATBARDOSHLIKNI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH 74-80
- Davronov Istamxo‘ja Olimovich*
МЕНМОНХОНА ХИЗМАТЛАРИ РАҚОБАТБАРДОШЛИГИ ВА СИФАТИНИ ВАНОЛАШ USULLARI 81-86
- Маматов Бахадир Сафаралиевич*
ҲУДУДЛАРДА ИНВЕСТИЦИЯВИЙ МУҲИТ ЖОЗИБАДОРЛИГИНИ ОШИРИШ МАСАЛАЛАРИ 87-96
- Шолдаров Дилшод Азимиддин ўғли*
КАМ ТАЪМИНЛАНГАН ОИЛАЛАР УЧУН НАФАҚА ВА МОДДИЙ ЁРДАМ ТАЙИНЛАШ ВА ТЎЛАШ ТАРТИБИ 97-104
- Баратов Махсудали Назиралиевич*
МИКРОМОЛИЯВИЙ ТАШКИЛОТЛАР ФАОЛИЯТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ – ТАДБИРКОРЛИК ФАОЛЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШНИНГ МУҲИМ ОМИЛИ 105-116

<i>Ergashev Islom Ismoilovich</i> KESKIN RAQOBAT SHAROITIDA XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARI INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISHNING METODOLOGIK ASOSLARI	117-127
<i>Қодиров Азизжон Анварович</i> ЎТИШ ИҚТИСОДИЁТИ МАМЛАКАТЛАРИДА ЭКОТУРИЗМНИ РИВОЖЛАНТИРИШ АМАЛИЁТИ	128-136
<i>Эшонкулов Акмал Кудратович</i> ПРОБЛЕМЫ ПРОВЕДЕНИЯ АНАЛИЗА ДЕНЕЖНЫХ ПОТОКОВ ХОЗЯЙСТВУЮЩИХ СУБЪЕКТОВ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	137-142
<i>Астанов Шерзод Рустамович</i> ЎЗБЕКИСТОНДА ТУРИЗМНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА ИНВЕСТИЦИОН ЛОЙИХАЛАРНИ ЖАЛБ ҚИЛИШНИНГ ТАШКИЛИЙ МЕХАНИЗМИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ	143-150
09.00.00 - ФАЛСАФА ФАНЛАРИ	
<i>Abdullayev Ibodulla Abdullayevich</i> YOSHLARNI MILLIY G'URUR RUHIDA TARBIYALASHDA OILA VA OILAVIY QADRIYATLARDAN UNUMLI FOYDALANISH USULLARI	151-155
<i>Turabova Sevara Kattaqulovna</i> BAHS-MUNOZARALARDA QO'LLANILADIGAN TUZOQLAR VA MANIPULYATSION (SPEKULYATIV) USULLAR	156-164
<i>Alimatova Nargis Abduxalilovna</i> BARQAROR RAQOBAT USTUNLIGI-RAQOBATBARDOSHLIK OMILI	165-174
<i>Allayarova Marhabo Mavlonovna</i> UCHINCHI RENESSANS DAVRIDA YOSHLAR BADIY IJODINI RIVOJLANTIRISH ZARURIYATI	175-179
<i>Рахманов Баҳодир</i> СИНЕРГЕТИК ТАФАККУР: ФАЛСАФИЙ МЕРОСИМИЗНИ ТАДҚИҚ ЭТИШНИНГ АҲАМИЯТИ	180-186
<i>Abdiraxmanov Muzaffar Zaripbayevich</i> ABU ALI IBN SINONING XORAZM MA'MUN AKADEMISIDAGI FAOLIYATI	187-191
<i>Mirzaxalov Xojiaqbar Tajibayevich</i> JAMIYATDA GENDER TENGLIGI MUAMMOSINING IJTIMOY-FALSAFIY TAHLILI	192-197
<i>Azimov Ashirali Mehmonboyevich</i> XOTIN-QIZLAR GENDER MA'RIFATINING IJTIMOY BARQARORLIKKA TA'SIRI	198-202
<i>Azimov Sherzod</i> PHILOSOPHICAL REFLECTION ON THE ROLE AND SIGNIFICANCE OF SPORT IN SOCIETY	203-207
<i>Абдурахмонович Хасан Иброхимович</i> ЎЗБЕКИСТОНДА ЁШЛАР ИННОВАЦИОН ТАФАККУРИНИ ЮКСАЛТИРИШНИНГ УСТУВОР ЎНАЛИШЛАРИ	208-216

10.00.00 - ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ*Kuliyeva Dilshoda Alijon qizi*

QUMAN TOPISHMOQLARINING O'ZBEK FOLKLORIDAGI PARALLEL SHAKLLARI 217-223

Teshabaeva Dilfuza Muminovna, Abduxalilova Gulbaxor Karabaevna

ТУРИЗМ СОҲАСИГА ОИД СЎЗ ВА ИБОРАЛАРНИ ПРЕФИКСЛАР ЁРДАМИДА

ЯСАЛИШИ 224-230

Abdinazarov Uktam Qushoqovich

INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA GIPPOLOGIK TERMINLARNING LINGVISTIK TADQIQI.. 231-236

Axmedova Shaxodat Maxmutovna

O'ZBEK XALQ PAREMALARIDA SHIFO KONSEPTINING IFODALANISHI..... 237-241

Ruziyev Xusniddin Baxritdinovich

JAHON TILSHUNOSLIGIDA PAREMALAR TADQIQI 242-246

Vositov Otabek Toxirjonovich

TABIATNING ATMOSFERA HODISASI UMUMIY MA'NOSI VA LEKSIK SEMANTIKA

GURUHLARNING STRUKTURAL XUSUSIYATLARI 247-253

Hodir Raхmatullaev

НАЗАР ЭШОНҚУЛ НАСРИДА ШАРПА АРХЕТИПИНИНГ ТАЛҚИНИ 254-260

12.00.00 - ЮРИДИК ФАНЛАР*Мамасобиров Давронбек Эрназарович*

ВАТАНДОШЛАР БИЛАН ИШЛАШ: ҚИЁСІЙ-ҲУҚУҚІЙ ТАҲЛИЛ 261-270

Urakov Djahongir Rajabovich, Sharipovasror Safar o'g'li

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QONUN HUJJATLARIDA FUQAROLIK JAMIYATI

INSTITUTLARNING HUQUQIY ASOSLARI 271-276

13.00.00 - ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ*Djamaldinova Shaxlo Obloberdiyevna*

OLIY TIBBIY TA'LIM MUASSASALARI TALABALARI HISSIY-KOMMUNIKATIV

KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISH 277-281

Umarova Zaxro Abduraxim qizi

TALABALAR MUSTAQIL TAYYORGARLIGINI RIVOJLANTIRISHDA NOSTANDART FIKRLASH

(THINKING OUTSIDE THE BOX) NING ROLI 282-287

Kadirov Ramz Turabovich

TALABA-AKTYORLARNING SAHNA NUTQIGA OID BILIM VA KO'NIKMALARINI

TAKOMILLASHTIRISHNING SPETSIFIK TEXNOLOGIYALARI (DARS JARAYONIDAGI

MASHG'ULOTLAR MISOLIDA) 288-295

Khabiba Madaminovna Jurabekova

THE ROLE AND SIGNIFICANCE OF LISTENING IN THE FORMATION OF COMMUNICATIVE

COMPETENCE OF STUDENTS IN RUSSIAN LESSONS 296-302

<i>Nishonov Akmal Obidovich, Xamrakulov Xamidullo Turgunboyevich</i> KLAUSTERLI O'ZARO TA'SIR SHAROITIDA INFORMATIKA O'QITUVCHILARINING MALAKASINI OSHIRISH JARAYONINI MODELASHTIRISH MASALALARI	303-310
<i>Ergashev Murodbek Ikromovich</i> MUSIQA TA'LIMIDA O'QUVCHILARNING KREATIV VA IJTIMOYIY KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING MAVJUD IMKONIYATLARI	311-316
<i>Utkirov Nusrat Kamilovich</i> BO'LAJAK JISMONIY TARBIYA MUTAXASSISLARINI TAYYORLASHNING KASBIY-PEDAGOGIK KOMPETENTLI TA'MINOTINI RIVOJLANTIRISH	317-322
<i>Yulbarsova Xurshida</i> BO'LAJAK SOTSIOLOGLARDA IJTIMOYIY KOMPETENTLIKNI RIVOJLANTIRISHNING TASHKILIIY-PEDAGOGIK JIHATLARI	323-329
<i>Baychayev Fazliddin Xusenovich</i> BO'LAJAK KON-METALLURGIYA SANOATI MUTAXASSISLARINING ELEKTROSTATIKAGA OID NAZARIY BILIMLARINI MUSTAHKAMLASH	330-335
<i>Muminov Ulmas Ravshanqulovich</i> O'ZBEKISTONDA "MAHALLA INSTITUTI" NING MAHALLIY O'Z-O'ZINI BOSHQARISH – ORGANI SIFATIDA SHAKLLANISHI, UNING HUQUQIY ASOSLARINI YARATILISHI	336-341
<i>Tajibayeva Ma'mura Tojidinovna</i> AJDODLARIMIZ PEDAGOGIK TA'LIMOTLARINI O'RGANISH ASOSIDA TALABALARDA G'OYAVIY DUNYOQARASHINI RIVOJLANTIRISH	342-346
<i>Askarova Zulayxo</i> BOSHLANG'ICH TA'LIM JARAYONIDA O'QUVCHILARNING FIKRLASH DARAJASINI ANIQLASHDA INNOVATSION METODLARDAN FOYDALANISH SAMARASI	347-352
<i>Akhmadjonova Diyora Dilshod qizi</i> EXPLORING THE EFFECTIVENESS OF TEACHING THROUGH ONLINE PLATFORMS	352-362
<i>Jumaniyazova Go'zal</i> OLIIY O'QUV YURTI TALABALARINI PIRLSGA YO'NALTIRILGAN TOPSHIRIQLARNI TAYYORLASHGA O'RGATISH METODIKASI	363-367
<i>Xusaiova Leyla Yunusova</i> СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ В ОБУЧЕНИИ ФОНЕТИКЕ: ТЕХНОЛОГИИ И МЕТОДЫ	368-373
<i>Xudayberganov G'ayrat Quranboyevich</i> МАТЕМАТИК КРЕАТИВ TAVSIFDAGI MASALALARNING BOSHLANG'ICH SINFI O'QUVCHILARIDA KREATIV FIKRLASHINI FANLARARO ABSSESSIAL VA ORDINATAL BOG'LAB SHAKLLANTIRISHDAGI O'RNI VA ROLI	374-379
<i>To'xtasinov Muhammadjon</i> PEDAGOGLAR KASBIY KOMPETENLIGINI OSHIRISHDA UZLUKSIZ METODIK XIZMATNING O'RNI	380-384

Eshnazarov Murod Karimovich

GERMENEVTIK YONDASHUV ASOSIDA TA`LIM MAZMUNINI RIVOJLANTIRISH

IMKONIYATLARI385-391

08.00.00-Иқтисодиёт фанлари

Ahmedov Shohjaxon,
Urganch davlat universiteti tayanch doktoranti
shohjaxon.a@urdu.uz

O'ZBEKISTONDA CHAKANA SAVDONI RIVOJLANISH TENDENSIYALARI TAHLILI

Annotatsiya. Ushbu maqolada O'zbekiston Respublikasida chakana savdoni rivojlanish holati o'rganilgan va turli iqtisodiy ko'rsatkichlar sifatida uning tendensiyalari tahlil qilingan.

Kalit so'zlar. Savdo, chakana savdo, chakana savdo tovar aylanmasi, oziq-ovqat tovarlari, nooziq-ovqat tovarlari, aholi jon boshiga chakana savdo tovar aylanmasi, chakana savdo tarmoqlarida tovar zaxiralari, chakana savdo obyektlari, ovqatlanish tashkilotlari soni.

Akhmedov Shohjaxon,
Basic doctoral student of Urganch State University

ANALYSIS OF RETAIL DEVELOPMENT TRENDS IN UZBEKISTAN

Abstract. This article examines the state of development of retail trade in the Republic of Uzbekistan and analyzes its trends as various economic indicators.

Key words. Trade, retail trade, retail trade turnover, food goods, non-food goods, retail trade turnover per capita, stock of goods in retail trade networks, number of retail trade facilities, catering organizations.

Ахмедов Шохжахон,
Базовый докторант Ургенчского
государственного университета

АНАЛИЗ ТЕНДЕНЦИЙ РАЗВИТИЯ РОЗНИЧНОЙ ТОРГОВЛИ В УЗБЕКИСТАНЕ

Аннотация. В данной статье рассматривается состояние развития розничной торговли в Республике Узбекистан и анализируются ее тенденции как различные экономические показатели.

Ключевые слова. Торговля, розничная торговля, розничный товарооборот, продовольственные товары, непродовольственные товары, розничный товарооборот на душу населения, запасы товаров в розничных торговых сетях, количество объектов розничной торговли, организации общественного питания.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SP1342V3I9Y2023N05>

Kirish. Mamlakatimizda iqtisodiyot tarmoqlari, jumladan savdo-sotiq tarmog'ini rivojlantirishga katta e'tibor qaratilmoqda. Bu borada 2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasida **21-maqsad qilib** "Respublika hududlarida savdo va yo'lbo'yi xizmatlarini rivojlantirish orqali 130 ta zamonaviy bozorlar va savdo komplekslari,

shuningdek, yo'lbo'yi infratuzilmasini rivojlantirish bo'yicha 65 ta yirik hamda 5000 ta kichik xizmat ko'rsatish obyektlarini tashkil etish" [1] kabi keltirilgan vazifalarni amalga oshirish belgilangan.

Adabiyotlar tahlili. Bugungi kunda savdo tarmoqlarini rivojlantirishga katta e'tibor qaratilmoqda. Savdo tarmog'i sifatida chakana savdo eng keng taraqqiy qilgan yo'nalishlardan biridir. Aslida, ushbu savdo savdoning natijasi bo'lib, boshqa savdodan farq qiladi. Chakana savdo - bu tovarlar va xizmatlarni to'g'ridan-to'g'ri iste'molchilarga do'konlar, onlayn platformalar yoki mobil ilovalar kabi turli kanallar orqali sotish jarayonidir [2]. U ishlab chiqaruvchilar yoki yetkazib beruvchilardan mahsulotlarni izlab topish, ularni omborlarda saqlash, do'konlarda namoyish qilish va iste'molchilarga sotishdan iborat murakkab harakatlar tarmog'ini o'z ichiga oladi. Chakana savdoni rivojlanish jihatlari bo'yicha xorij va respublikamiz tadqiqotchi olimlari tomonidan ilmiy tadqiqot ishlari olib borilgan. Jumladan, D.Ferni chakana savdo korxonalarida elektron savdoni rivojlantirish orqali mijozlarga xizmat ko'rsatish madaniyatini oshirish masalalarini tadqiq qilgan [3]. V.Snigereva esa tovarlar assortimentini boshqarish orqali savdo xizmatini oshirish masalalarini o'rgangan [4]. Shuningdek, S.Sisoeva xaridorlarga tovarlarni sotish jarayonida ko'rsatiladigan asosiy va qo'shimcha savdo xizmatlarini tadqiqot ilmiy ishida yoritgan [5].

Respublikamizda savdo sohasi muammolari o'rganilib, turli olimlarning ilmiy izlanishlarida o'z aksini topadi. Xususan, B.Abdukarimov ta'rifiga ko'ra, savdo xizmatning alohida turi bo'lib, u bir tomondan, ishlab chiqaruvchilarga xizmat qiladi, ikkinchi tomondan, iste'molchilarga, uchinchi tomondan davlatga xizmat qiladi va to'rtinchidan, u boshqa iqtisodiyot tarmoqlari va sohalariga ham xizmat ko'rsatadi, ularni xizmatlarining iste'molchi sifatida foydalanadi va ular bilan aloqada bo'ladi [6]. A.Soliyev tomonidan savdo xizmati sifatini oshirish xaridorlarga maslahat berish, tovarlarning namunalarini harakatda ko'rsatish, reklama va axborotning turli shakllarini rivojlantirish yo'li bilan tovar tanlab olishda xaridorlarga yordam berishni ham taqozo etish masalasi ilgari surilgan [7]. E.S.Fayziyev savdo xizmati - sotuvchi va xaridorning o'zaro harakati natijasi va sotuvchining xaridorlar ehtiyojlarini qondirishga qaratilgan faoliyati, deb ta'kidlagan [8]. F.B.Abdukarimov savdoning asosiy vazifasi sifatida iste'molchilarga xizmat qilish va aholi hayotini ta'minlaydigan alohida xizmat sohasini o'rgangan [9]. O.M.Pardayev esa mahsulotlarni sotish xizmatini mahsulot(tovar)ning bir shaxsdan ikkinchi shaxsga pul yoki boshqa shunga tenglashtirilgan boylikka almashtirish evaziga mulk egasining (mulkka egalik huquqining) o'zgarishini ta'minlash jarayonida ko'rsatiladigan xizmatlar bilan bog'liq munosabat ekanligini asoslagan [10]. Chakana savdo tovar aylanmasi ko'rsatkichi mamlakatlarning asosiy makroiqtisodiy ko'rsatkichlaridan biri sifatida statistik hisobotlarda qo'llanilib, u makrodarajada mamlakatda ichki savdoning holatiga baho berishda qo'llaniladi [11]. Chakana savdo mamlakatda aholini iste'mol tovarlariga bo'lgan talabini qondiribgina qolmay, makroiqtisodiy rivojlanish, aholining farovon turmushini shakllantirish, ma'naviy saviyasini oshirish kabi ijtimoiy jihatdan ham eng muhim sohalardan biri hisoblanadi [12].

Tadqiqot metodologiyasi. Ushbu maqolada tadqiqotning tahlil, sintez, abstraksiya, mantiqiy fikrlash, qiyosiy tahlil, induksiya va deduksiya, xulosa chiqarish kabi usullar qo'llanilgan.

Tahlil va natijalar. Savdoni rivojlanish orqali chakana savdo sotishga ixtisoslashgan tarmoq sifatida muhim o'rinni egallab, uni rivojlanishini chakana savdo sohasiga oid ijtimoiy-

iqtisodiy ko'rsatkichlar tavsiflaydi. Chakana savdoni ovqatlanish tashkilotlarini qo'shgan holda chakana savdo tovar aylanmasi ifodalaydi va bu barcha savdo tarmoqlarida sotish hajmi bilan belgilanadi. Ushbu ko'rsatkichni qiymati shaharlar va qishloq joylarida hisob-kitob qilinadi. Chakana savdo tovar aylanmasi umumiy hajmida oziq-ovqat va nooziq-ovqat tovarlari kabi ko'rsatkichlar tashkil etadi. Hamda chakana savdo faoliyatini holati aholi jon boshiga chakana savdo tovar aylanmasi va chakana savdo tarmoqlarida tovar zaxiralari, chakana savdo obyektlari va ovqatlanish tashkilotlari soni kabi ko'rsatkichlar bilan belgilanadi (1-jadval).

1-jadval

**O'zbekistonda 2010-2022-yillarda chakana savdoni rivojlanishi haqida ma'lumot
[13]**

Ko'rsatkichlar	Yillar						
	2010	2012	2014	2016	2018	2020	2022
Chakana savdo tovar aylanmasi, ovqatlanish tashkilotlarini qo'shgan holda, barcha savdo tarmoqlarida sotish, mlrd. so'm	21872,8	36946,4	51033,3	81278,3	113971,7	168649,0	270687,2
shaharlarda	16512,3	27368,4	39076,2	64301,1	91990,2	129079,3	212218,7
qishloq joylarida	5360,5	9578,0	11957,1	16977,1	21981,5	39569,7	58468,4
Chakana savdo tovar aylanmasi umumiy hajmidan, mlrd. so'm:							
oziq-ovqat tovarlari	10583,7	18166,4	23929,6	39455,1	48791,6	67700,9	114583,7
nooziq-ovqat tovarlari	11289,1	18780,0	27103,7	41823,2	65180,2	100948,1	156103,5
Aholi jon boshiga chakana savdo tovar aylanmasi, ming so'm	765,8	1240,9	1659,2	2552,1	3458,3	4926,6	7593,3
Chakana savdo tarmoqlarida tovar zaxiralari (yil oxiriga, konsignatsiya tovarlarini qo'shgan holda) jami, mlrd. so'm	609,2	993,7	1621,3	2084,3	3476,5	9031,5	15296,6
tovar aylanmasi kunlarida	23,0	26,0	27,0	30,0	26,0	35,0	33,0
Chakana savdo obyektlari (yil oxiriga) jami, ming	84,4	98,6	101,5	114,3	132,9	169,4	194,1
10 000 aholiga	30,0	33,0	33,0	36,0	37,0	48,0	52,0
Ovqatlanish tashkilotlari (yil oxiriga) jami, ming	13,9	11,2	10,6	11,7	13,3	15,6	17,7

Ushbu jadvalga asosan, ovqatlanish tashkilotlarini qo'shgan holda barcha savdo tarmoqlarida chakana savdo tovar aylanmasi hajmi 2010-yilda 21872,8 mlrd. so'mni tashkil etgan bo'lsa-da, 2022-yilga kelib, 270687,2 mlrd. so'mga teng bo'lgan. Ushbu ko'rsatkich mos yillarda shaharlarda 16512,3 va 5360,5 mlrd. so'mga, qishloqlarda 212218,7 va 58468,4 mlrd. so'mga teng bo'lgan. Chakana savdo tovar aylanmasi umumiy hajmidan mos ravishda 2010- va 2022-yillarda oziq-ovqat tovarlari 10583,7 va 11289,1 mlrd. so'mga hamda nooziq-ovqat

tovarlari 114583,7 va 156103,5 mlrd. so'mga teng bo'lgan. Aholi jon boshiga hisoblaganda chakana savdo tovar aylanmasi 2010-yilda 765,8 ming so'm va 2022-yilda 7593,3 ming so'mga teng bo'lgan. Chakana savdo tarmoqlarida tovar zaxiralari hajmi ushbu yillarda mos ravishda 609,2 va 15296,6 mlrd. so'mga teng bo'lgan. Ushbu ko'rsatkich tovar aylanmasi kunlarida 23,0 va 33,0 mlrd. so'mga to'g'ri keladi. Chakana savdo obyektlarining soni ushbu yillarda 84,4 va 194,1 ming birlikka teng bo'lgan bo'lsa, ushbu ko'rsatkich 10 000 aholiga mos ravishda 30,0 va 52,0 ming birlikni tashkil etgan. Shu bilan birga, ovqatlanish tashkilotlari soni 2010-yilda 13,9 ming birlikka teng bo'lgan bo'lsa, 2022-yilga kelib, bu ko'rsatkich 17,7 mingtaga teng bo'lgan.

O'zbekistonda 2010-2022-yillarda hududlar bo'yicha chakana savdo aylanmasi hajmi rivojlanib, ushbu ko'rsatkich hajmi dinamik o'zgarishlarga egaligi bilan ajralib turadi (2-jadval).

2-jadval

O'zbekistonda 2010-2022-yillarda hududlar bo'yicha chakana savdo aylanmasi hajmi (mlrd.so'm) haqida ma'lumot [13]

Hududlar	2010-y.	2012-y.	2014-y.	2016-y.	2018-y.	2020-y.	2022-y.
O'zbekiston Respublikasi	21872,8	36946,4	51033,3	81278,3	113971,7	168649,0	270687,2
Qoraqalpog'iston Respublikasi	711,3	1155,2	1691,2	2747,2	3998,4	5828,7	9557,9
Andijon viloyati	1704,2	2835,0	4065,1	6423,5	9176,1	13035,5	19046,9
Buxoro viloyati	1290,2	2259,7	3265,8	5138,3	7077,5	10136,9	15522,0
Jizzax viloyati	629,6	1161,9	1667,6	2686,9	3410,8	5066,0	7995,4
Qashqadaryo viloyati	1325,2	2567,6	3797,3	5850,4	7992,7	12081,4	18165,9
Navoiy viloyati	850,6	1469,5	2209,4	3486,1	4642,7	6443,7	10101,6
Namangan viloyati	1297,0	2166,2	3081,9	5009,5	6864,5	10320,5	17273,1
Samarqand viloyati	1683,0	3030,1	4337,9	7126,1	9987,5	15275,3	25342,5
Surxondaryo viloyati	1321,3	2280,0	3521,2	5637,8	8149,5	11311,0	17428,5
Sirdaryo viloyati	411,1	672,9	864,2	1453,8	2016,6	2991,6	4453,7
Toshkent viloyati	2306,3	4060,0	5356,6	8395,8	10806,9	15593,5	25250,0
Farg'ona viloyati	1911,6	3270,6	4355,5	7013,4	9956,2	14573,9	22448,5
Xorazm viloyati	1005,9	1566,6	2025,9	3102,1	4451,1	7061,8	11317,2
Toshkent shahri	5425,5	8451,1	10793,7	17207,4	25441,2	38929,4	66784,0

Ushbu jadvalga asosan, O'zbekiston Respublikasi bo'yicha chakana savdo aylanmasi hajmi 2010-yilda 21872,8 mlrd.so'mga teng bo'lgan bo'lsa, 2022-yilda 270687,2 mlrd.so'mga teng bo'lgan yoki 12,3 martaga oshganligini kuzatish mumkin. Hududlar tarkibida Xorazm viloyati mintaqasida bo'yicha esa mos ravishda 1005,9 mlrd.so'mga va 11317,2 mlrd.so'mga teng bo'lgan yoki 11,2 baravarga oshganligini ko'rish mumkin.

2010-2022-yillarda respublikamiz hududlarida chakana savdo aylanmasi hajmidan kelib chiqib, o'sish sur'atlariga ega bo'ldi. Ushbu ko'rsatkich o'sish sur'atiga ega bo'ldi (3-jadval).

3-jadval

2010-2022-yillarda respublikamiz hududlarida chakana savdo aylanmasi o'sish sur'atlari, foizda [13]

Hududlar	2010-y.	2012-y.	2014-y.	2016-y.	2018-y.	2020-y.	2022-y.
O'zbekiston Respublikasi	113,6	113,9	115,2	120,1	100,0	105,0	110,8

Qoraqalpog'iston Respublikasi	122,7	112,8	120,7	122,2	103,7	104,3	111,4
Andijon viloyati	107,9	112,8	114,7	118,1	101,3	106,8	109,7
Buxoro viloyati	107,7	114,5	117,3	119,3	100,2	104,9	108,0
Jizzax viloyati	121,8	116,8	116,9	119,9	92,5	109,9	109,7
Qashqadaryo viloyati	120,7	119,7	112,9	118,8	100,0	102,9	111,9
Navoiy viloyati	122,4	117,5	116,2	119,0	98,0	105,4	110,2
Namangan viloyati	114,4	111,3	113,7	122,6	97,8	105,2	113,3
Samarqand viloyati	122,3	121,0	117,5	121,3	101,2	111,4	113,5
Surxondaryo viloyati	122,7	112,5	116,9	119,4	101,6	102,1	112,0
Sirdaryo viloyati	121,2	112,6	116,0	124,8	99,1	106,9	103,7
Toshkent viloyati	107,3	113,3	112,8	118,3	93,4	97,1	109,8
Farg'ona viloyati	118,8	114,5	111,4	121,3	101,7	106,2	105,6
Xorazm viloyati	121,3	109,2	111,0	121,2	101,4	110,9	112,9
Toshkent shahri	106,9	110,9	116,7	119,0	102,2	103,6	111,8

Ushbu jadvalga asosan, 2010-2022-yillarda respublikamiz bo'yicha chakana savdo aylanmasining o'sish sur'atlari 2010-yilda 113,6 foizga va 2022-yilga kelib 110,8 foizga teng bo'lgan. Xorazm viloyati bo'yicha esa mos ravishda 121,3 foiz va 112,9 foizga teng bo'lgan. 2022-yilga kelib, eng yuqori o'sish Samarqand viloyatiga (113,5 foiz) va Namangan viloyatiga (113,3 foiz) to'g'ri kelgan. Eng kam o'sish esa, Sirdaryo viloyatiga (103,7 foiz) va Farg'ona viloyatiga (105,6 foiz) to'g'ri kelgan.

2010-2022-yillarda respublikamiz hududlarida aholi jon boshiga chakana savdo aylanmasi hajmi hisoblanib, bu ming so'm birlikka teng (4-jadval).

4-jadval

2010-2022-yillarda respublikamiz hududlarida aholi jon boshiga chakana savdo aylanmasi hajmi haqida ma'lumot [13]

Hududlar	2010-y.	2012-y.	2014-y.	2016-y.	2018-y.	2020-y.	2022-y.
O'zbekiston Respublikasi	765,8	1240,9	1659,2	2552,1	3458,3	4926,6	7593,3
Qoraqalpog'iston Respublikasi	429,4	678,6	966,5	1522,6	2154,3	3050,1	4870,5
Andijon viloyati	652,8	1036,5	1435,7	2187,5	3019,1	4127,9	5792,7
Buxoro viloyati	782,8	1314,9	1844,1	2808,7	3764,7	5237,3	7787,1
Jizzax viloyati	551,5	971,6	1346,5	2085,3	2547,9	3628,1	5478,2
Qashqadaryo viloyati	496,4	915,5	1297,3	1913,6	2512,8	3652,3	5272,4
Navoiy viloyati	986,4	1660,9	2435,4	3727,2	4779,8	6409,1	9669,3
Namangan viloyati	559,3	887,9	1218,5	1906,3	2518,0	3635,1	5827,0
Samarqand viloyati	526,8	903,5	1246,4	1969,7	2656,6	3904,2	6219,2
Surxondaryo viloyati	621,8	1018,0	1509,1	2313,4	3205,8	4260,2	6280,5
Sirdaryo viloyati	570,4	903,1	1121,8	1824,6	2450,6	3504,7	5017,6
Toshkent viloyati	881,9	1513,0	1953,5	2986,0	3752,6	5285,9	8512,6
Farg'ona viloyati	606,5	989,5	1275,1	1984,0	2726,4	3849,4	5702,8
Xorazm viloyati	636,1	954,4	1191,9	1760,7	2445,2	3756,5	5830,0
Toshkent shahri	2394,9	3634,7	4569,5	7143,9	10227,8	14734,8	22957,7

Ushbu jadvalga asosan, respublikamiz bo'yicha aholi jon boshiga chakana savdo aylanmasi hajmi 2010-yilda 765,8 ming so'mdan, 2022-yilga kelib, 7593,3 ming so'mga yetgan. 2022-yilda aholi jon boshiga chakana savdo aylanmasi hajmining eng yuqori ulushi Toshkent

shahriga (22957,7 ming so‘m) to‘g‘ri keladi. Eng quyi ko‘rsatkich Sirdaryo viloyatiga (5017,6 ming so‘m) to‘g‘ri keladi. Mazkur keltirilgan ko‘rsatkich, ya‘ni 2010-2022-yillarda respublikamiz hududlarida aholi jon boshiga chakana savdo aylanmasi hajmining o‘shish sur‘atlari ham o‘zgarish tendensiyalariga ega bo‘ldi hamda foiz ko‘rinishiga ega bo‘ldi (5-jadval).

5-jadval

2010-2022-yillarda respublikamiz hududlarida aholi jon boshiga chakana savdo aylanmasi o‘shish sur‘atlari, foizda [13]

Hududlar	2010-y.	2012-y.	2014-y.	2016-y.	2018-y.	2020-y.	2022-y.
O‘zbekiston Respublikasi	110,4	112,2	112,4	117,2	98,3	103,0	108,5
Qoraqalpog‘iston Respublikasi	120,2	111,8	118,3	119,6	102,2	102,8	109,9
Andijon viloyati	119,8	111,1	112,0	115,4	99,6	104,8	107,4
Buxoro viloyati	106,2	112,8	114,6	116,9	98,9	103,5	106,4
Jizzax viloyati	480,4	114,9	114,0	116,8	90,7	107,6	107,3
Qashqadaryo viloyati	118,3	117,3	109,8	115,7	98,0	101,0	109,5
Navoiy viloyati	120,0	116,4	113,8	116,8	95,9	103,6	108,0
Namangan viloyati	110,4	109,5	110,9	119,7	96,0	103,1	110,8
Samarqand viloyati	118,3	119,0	114,7	118,1	99,2	109,3	111,1
Surxondaryo viloyati	118,7	110,3	113,7	116,3	99,5	100,0	109,4
Sirdaryo viloyati	119,2	110,8	113,7	122,1	97,5	105,0	101,7
Toshkent viloyati	105,4	112,2	108,6	115,6	92,3	96,1	107,9
Farg‘ona viloyati	113,3	108,3	108,9	118,5	100,0	104,3	103,5
Xorazm viloyati	118,6	107,5	108,4	118,3	99,7	109,2	111,0
Toshkent shahri	105,5	109,9	115,4	116,8	100,4	99,6	108,4

Bu jadvalga asosan, respublikamiz bo‘yicha 2010-yilda 110,4 foizdan, 2022-yilga kelib, 108,5 foizga teng bo‘lgan. Xorazm viloyati bo‘yicha mazkur ko‘rsatkich mos ravishda 118,6 foizdan 111,0 foizga tushdi. 2022-yilda eng yuqori sur‘at Samarqanda viloyati (111,1 foiz) va Xorazm viloyati (111,0 foiz) hissasiga va eng quyi sur‘at esa Sirdaryo viloyati (101,7 foiz) va Farg‘ona viloyati (103,5 foiz) hissasiga to‘g‘ri kelgan. Mazkur ko‘rsatkich hududlarda aholining chakana savdo xizmatlaridan samarali foydalanayotganligi va ushbu xizmatga bo‘lgan qiziqishlarining yuqoriligi bilan belgilanadi.

Xulosa. Chakana savdo tovarlar va xizmatlarni to‘g‘ridan-to‘g‘ri yakuniy iste‘molchilarga sotish bilan bog‘liq bo‘lgan va shaxsiy yoki oilaviy foydalanish uchun mo‘ljallangan tadbirkorlik faoliyati sifatida qaraladi. Ushbu savdo orqali kishilar uchun qimmatli bo‘lgan tovarlar va xizmatlarni erkin sotish yo‘li bilan ularning ehtiyojlarini qondirishga qaratilgan tovarlarni ayirboshlash jarayoni ham amalga oshiriladi. Shunga ko‘ra, chakana savdo tarmog‘ini rivojlanish dinamikasini baholash o‘z navbatida O‘zbekistonda chakana savdoni rivojlanish tendensiyalarini tahlil qilishni taqozo qiladi. Ushbu masala mamlakatimizda qabul qilingan 2022-2026 yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasida ham o‘z aksini topadi. O‘zgarish tendensiyasini chakana savdo tovar aylanmasi ifodalaydi va bu barcha savdo tarmoqlarida sotish hajmi, ushbu savdo tovar aylanmasi umumiy hajmida oziq-ovqat va nooziq-ovqat tovarlari hajmi, aholi jon boshiga chakana savdo tovar aylanmasi va chakana savdo tarmoqlarida tovar zaxiralari, chakana savdo obyektlari va ovqatlanish tashkilotlari soni kabi ko‘rsatkichlar asoslaydi.

Адабиётлар/Литература/References:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi "2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-son Farmoni. <https://lex.uz/docs/5841063>
2. Белькова Г.Д. Организация розничной торговли. Учеб. пособие. - Иркутск: Изд-во ИГУ, 2005. - с.22
3. Джон Ферни и др. Принципы розничной торговли. Пер. с англ. Сапциной У.- М.: ЗАО «Олимп – Бизнес», 2008. – 416 с.
4. Снегирева В. Розничный магазин. Управление ассортиментом по товарным категориям. – СПб.: Питер, 2005. – 416 с.
5. Сысоева С.В., Крок Г.Г. Большая книга директора магазина. – СПб.: Питер, 2009. - 432 с.
6. Abdukarimov B.A. Ichki savdo iqtisodiyoti. Darslik. 2-qayta ishlangan va to'ldirilgan nashri. – T.: Iqtisod-moliya, 2010. – 42-178 b.
7. Soliyev A., Buzrukxonov S. Marketing. Bozorshunoslik. Darslik. – T.: "Iqtisod-moliya", 2010. - 294 b.
8. Fayziyev E.S. Servis tizimi faoliyati asoslari. O'quv qo'llanma. Samarqand. "Zarafshon", 2010. - 170 b.
9. Abdukarimov F.B. Savdoda bozor mexanizmini takomillashtirish va samaradorligini oshirish yo'llari (Samarqand viloyati misolida). / Iqtisodiyot fanlari nomzodi ilmiy darajasini olish uchun yozilgan dissertatsiya. - Samarqand: SamISI, 2011. - 156 b.
10. Pardayev O.M. Mahsulotlarni saqlab sotish xizmatlari samaradorligini oshirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlari. Monografiya. – T.: Fan va texnologiya, 2017. - 284 b.
11. Normurodov U.N. O'zbekistonda savdo korxonalarini raqobatbardoshligi va iqtisodiy samaradorligini oshirish. / Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasi avtoreferati. – Samarqand: SamISI, 2022. - 16 b.
12. Yakubov A.G'. Chakana savdo korxonalarini raqobatbardoshligini boshqarish tizimini takomillashtirish. / Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasi avtoreferati. - Urganch: UrDU, 2022. -12 b.
13. <https://stat.uz/uz/rasmiy-statistika/internal-trade-2>

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ 9 (3) – 2023

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари” электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил:

scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).